

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT

JAARGANG 44 / 11 APRIL Nr 25

De universiteit en het ziekenhuis
willen onder één paraplu verder.
Wat betekent dat voor de
academische vrijheid?

Hoe verenig je
twee verschillende
culturen?

P. 6-7



Illustratie: Simone Golob

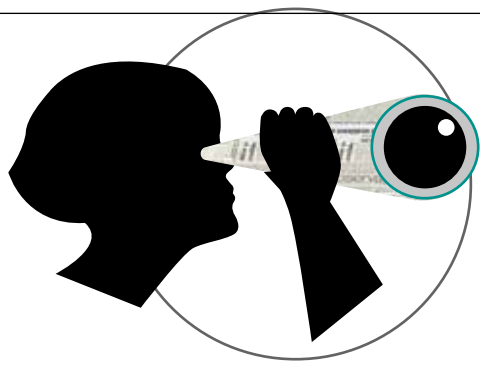
Een grens is bereikt, meent
collegevoorzitter Rianne Letschert

Demonstreren in de gebouwen mag, zolang
je je houdt aan de huisregels. Dat deed Free
Palestine Maastricht onlangs niet. **P. 3**

“Een lijntje snuiven of een
pilletje slikken is niet iets dat
bij het studentenleven hoort”

Maar van een kleine tweehonderd
studenten, aanwezig op een symposium
over de risico's van drugsgebruik, blijkt
menigeen weleens iets te hebben
gebruikt. **P. 5**





Riki Janssen

redactioneel

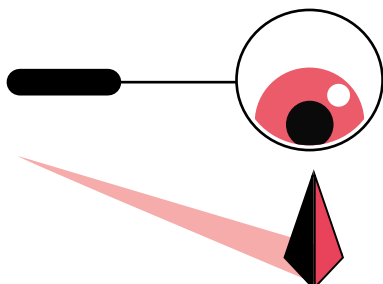
Nog te prematuur of niet ter zake doende

“Ik heb geen onderwerp, geen inspiratie.” Zo luidde onlangs de boodschap van een *Observant*-columnist in nood. Op zo'n moment zitten we met een gat in de papieren krant. En dat wil je niet! Nu weet ik uit eigen ervaring dat een goed onderwerp (dit redactioneel is ook een soort column) niet met bosjes tegelijk uit de hemel komt vallen. Meer dan eens voel ik maandagmiddag de stress toenemen omdat ik nog geen idee heb waar ik het over moet hebben. Begin dan eerder, hoor ik u denken. Terechte opmerking. Maar ik begin ook eerder. Ieder weekend lees ik de kranten, en zeker de artikelen van ombudsmannen en hoofdredacties, met extra interesse. Wie weet snijden zij een thema aan dat ook bij *Observant* speelt. Levert dat niets op, dan heb ik nog altijd mijn collega's met wie ik op maandag soms brainstorm.

Deze week leverde dat alles niet direct iets op en dus nam de spanning toe. Niet leveren is immers geen optie. Er moet iedere week een stuk liggen dat – in mijn geval – op dinsdagmiddag naar de vertaler moet zodat het op woensdag opgemaakt en wel naar de drukker kan. Op zo'n moment neem ik het advies serieus dat we ook aan onze studenten en junior-journalisten geven als ze verlegen zitten om een goed onderwerp: blijf dicht bij jezelf, denk na: waar ben je mee bezig, wat speelt er? Er speelt hier uiteraard altijd van alles: we hebben twee vacatures, voor een redacteur en een junior-journalist. Komende maandag gaan we kijken wie we uitnodigen voor een gesprek. We starten een zoektocht naar nieuwe student-columnisten voor komend studiejaar (houd onze sociale media in de gaten), we denken na over de productie

van een nummer in augustus speciaal voor eerstejaars, de aanmelding voor onze summerschool begint te lopen, en - persoonlijk - afgelopen maandag probeerde ik in mijn beste Frans aan een beambte in mijn woonplaats Visé uit te leggen dat ik me maar niet kan registreren op hun site. Maar uit al die zaken zie ik nu nog geen redactioneel oprijzen, bedenk ik op de fiets naar het werk. Nog te prematuur of niet ter zake doende. De bijna wekelijkse struggle komt wel door mijn ballotage. Bij dezen.

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van Observant over de belevenissen op de redactie.



splinters

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek. Met bijdragen van: Cleo Freriks, Lotte van de Loo, Simon Wirtz

Da's pech, fiets weg

Even snel de fiets parkeren buiten het rek? Al eerder schreven we op deze plek dat de gemeente Maastricht hier sinds begin dit jaar harder tegen optreedt: het bedrag om de fiets terug te krijgen uit het depot – waar foutgeparkeerde exemplaren naar verplaatst worden – is verdubbeld van 25 naar 50 euro. Blijkbaar was dat nog niet genoeg: 'foute fietsen' worden voortaan ook sneller verwijderd nadat handhaving ze met een etiket gelabeld heeft. Voorheen had de eigenaar dan een uur om zijn rijwiel te verplaatsen, vanaf nu is dat nog maar een kwartier. Waarom deze nóg strengere aanpak? “Foutgeparkeerde fietsen blijven een probleem”, laat Stefan Gybels, bestuurs- en communicatieadviseur van de gemeente, desgevraagd weten. “Er zijn er nog steeds veel te vinden, ondanks dat we er jaarlijks al zo'n drieduizend verwijderen.” Komende tijd komen er gerichte ophaalacties op verschillende plekken in de stad. Gybels: “Uiteraard zullen we het altijd van tevoren laten weten, ook aan de universiteit, bijvoorbeeld als we bij de universiteitsbibliotheek aan de gang gaan.” Daarnaast volgt er binnenkort ook een 'schoonveegactie' waarin de stad vrij wordt gemaakt van fietswrakken en weesfietsen. Dus gedoe vermijden? Tip van de gemeente: parkeer in het rek.



Gefascineerd door Taylor

De antichrist baren, een lesbisch dubbelleven en politieke propaganda voor de Amerikaanse president Biden. Popidool Taylor Swift heeft het er maar druk mee – als je complotdenkers moeten geloven. Het Rotterdamse zusterblad *Erasmus Magazine* vroeg Simone Driessen, universitair docent media en populaire cultuur, waarom de zangeres zo'n geliefd onderwerp is voor samenzweringstheorieën. Het feit dat Swift lang conservatief leek – ze begon haar carrière in de countrymuziek en komt uit een streng christelijke familie – maar dat niet bleek te zijn, speelt een rol. En in haar liedjes zitten vaak hints verstopt, bijvoorbeeld naar gebeurtenissen in haar leven. “Dus misschien ook wel geheime politieke boodschappen, zeggen de complotdenkers”, aldus Driessen. Het zijn overigens niet alleen de complotdenkers die gefascineerd zijn door Swift. Ook wetenschappers vinden haar interessant. Er bestaat zelfs een internationaal onderzoeknetwerk naar Taylor Swift en haar fans, Driessen is een van de oprichters.

Wereldrecord bierpong

Op blote voeten een halve marathon over ijs rennen in Finland of een complete trein vooruit trekken met je tanden: het Guinness Wereldrecordboek laat zien dat sommige mensen tot de meest onvoorstelbare dingen in staat zijn. Een groep studenten van de Universiteit Twente doet nu ook een gooi naar een plekje in het recordboek: op 8 juni willen ze het grootste bierpongtoernooi ter wereld organiseren in een sporthal op de campus. “We streven naar 1500 deelnemers”, aldus de organisatoren tegenover zusterblad *U-Today*. Bij het onder studenten populaire drankspel proberen twee teams om beurten pingpongballetjes in bekertjes met bier te gooien. Bij een rake worp drinkt de tegenstander de beker leeg. Bij de Twentse recordpoging wordt echter met water gespeeld – de finalisten moeten immers nog op hun benen kunnen staan. Is het dan nog bierpong? “Het huidige wereldrecord werd ook gespeeld met water, dus dat komt goed. Maar voor de gezelligheid kan een biertje tijdens het spelen natuurlijk niet ontbreken.” Inschrijving voor deelname is nog mogelijk: beerpongtwente.com



“Grens bereikt”: pro-Palestijnse betogers verstoren onderwijs

Een recente demonstratie van studentengroep *Free Palestine Maastricht (FPM)* in de faculteitsgebouwen van de Universiteit Maastricht verstoort volgens collegevoorzitter Rianne Letschert het onderwijs. “Daarmee is wel een grens bereikt.” FPM stelt dat die verstoring “precies het doel” was.

Dat de groep op 21 maart bij de faculteiten zou demonstreren, was bekend, zegt Letschert. Dat men ook binnen door een megafoon leuzen scandeerde – onder meer het omstreden *From the river to the sea, Palestine will be free* – “was echter nieuw”. Was het überhaupt wel toegestaan, vroegen raadsleden zich af in zowel de recente vergadering van de universiteitsraad als die van de faculteit Science and Engineering (FSE). Verschillende Joodse stafleden en studenten “voelen zich geïntimideerd en bedreigd” door de FPM-acties, zei een student van de FSE: wat kan de universiteit doen “om learning spaces te beschermen”? En in de U-raad klonk de vraag of er gronden zijn waarop demonstranten uit universiteitsgebouwen (publieke gebouwen) geweerd kunnen worden. Dat laatste is niet

zo eenvoudig, zegt Letschert tegen Observant: demonstreren in de gebouwen mag, zolang je je houdt aan de huisregels en dus het onderwijs en onderzoek (bijvoorbeeld in labs) niet verstoort. Dat gebeurde de 21e maart wel bij onder andere faculteit Arts and Social Sciences (FASoS), waar Letschert zelf in gesprek ging met de betogers en hen vroeg te stoppen – wat ze volgens haar ook deden. Hadden daar geen beveiligers moeten ingrijpen? Ze aarzelt, lijkt het een zwaar middel te vinden. “Je hoeft niet te tolereren dat studenten zich niet aan de huisregels houden.” Maar, benadrukt ze, “dat heb ik nu ook in alle redelijkheid kunnen bereiken door naar hen toe te gaan”. Voorlopig wil ze “proberen in gesprek te blijven”, al geeft ze toe dat dat niet altijd zaligmakend is. “Ik heb contact met een deel van de demonstranten, maar een ander deel is niet aangesloten bij FPM of studeert misschien helemaal niet aan de universiteit.” Decaan Jan Smits van de rechtenfaculteit onderschreef in een blog op intranet Umployee “het grote belang dat wij hechten aan vrijheid van meningsuiting en dialoog”. Maar op de 21e was een gesprek met de betogers nu juist niet mogelijk, vindt hij, en

werden medewerkers en studenten ongevraagd met het protest geconfronteerd en het onderwijs verstoord. Met de leuze *From the river to the sea* werd voor hem “een grens overschreden”. Die wordt “door velen als offensief en als een oproep tot geweld ervaren” en “leent zich voor antisemitische interpretatie”.

FPM intussen, roept studenten op Instagram op te blijven betogen tegen de “genocide in Gaza”, die volgens haar “genormaliseerd en onzichtbaar gemaakt” wordt. Ook verdedigt ze de gebruikte leuzen: *From the river to the sea* zou niet antisemitisch zijn. Wel roept de groep op tot “het ontmantelen” van Israël, dat het omschrijft als “een koloniale staat die brute misdaden tegen de menselijkheid heeft begaan”. FPM zegt de zorgen over verstoring van het onderwijs te begrijpen, “maar dat was precies het doel van ons protest, om een statement te maken en de neutraliteit van de universiteit in het licht van deze barbaarse genocide te doorbreken”.

Peter Doorackers



1+1 is nog steeds geen 3

“

„maar ik ben dan ook een ontzettende alfa.” Als ik een euro had gekregen voor elke keer dat ik dit hoorde tijdens mijn publiekslezingen, dan had ik de Einstein Telescoop zelf kunnen bekostigen. De vraagstellers bedoelen er zelden mee dat ze goed zijn in talen, wel dat ze bètavakken als wiskunde, scheikunde of fysica moeilijk vinden. Gek, ikzelf heb nooit de behoefte om mijn vragen in te leiden met “maar ik ben dan ook maar een natuurkundige”. In de afgelopen twee decennia is het examenprogramma voor het bèta-schoolvak natuurkunde een aantal keer makkelijker gemaakt, en wel door het te ontdoen van lastige rekenvaardigheden. Die geschiedenis herhaalt zich omdat de overheid nu bekijkt of ze 20 tot 30 procent lestijd voor bètavakken kan schrappen. Weer een generatie die we gaan opvoeden met het idee dat dit toch echt heel moeilijke lesstof is.

Waar zou de angst voor bèta vandaan komen? Een reden is het absolute: er is maar één correct antwoord, en als je berekeningen niet kloppen maakt een vlotte babbel niet uit: 1+1 is nog steeds geen 3. Maar de grootste oorzaak van de angst komt door de angst zelf. Zo maande de eindredacteur bij een tv-opname mij om het vooral niet over gekromde ruimtetijd te hebben; dat zou de kijker maar afschrikken. Wat een onzin. Het publiek vindt het niet moeilijk als we iets ingewikkelds goed uitleggen, mensen vinden het moeilijk omdat we het niet uitleggen. En we zo de mythe in stand houden dat bètawetenschap alleen voor de allerslimsten is. En we en passant uitdragen dat andere vakgebieden dus bedoeld zijn voor de niet zo knappe kneusjes.

Zonder natuurkunde, wiskunde of scheikunde geen iPhones, draadloze communicatie, microchips, en oplossingen voor het energieprobleem. Dan helpt het niet als mensen bang zijn voor deze vakken. Tijd voor tegenwicht dus uit de academische wereld, en lekker veel uitleggen hoe leuk bèta wel niet is. En dat het heus zo moeilijk niet is. Ik heb veel zomerlezingen in mijn agenda staan. Ik ga er extra veel gekromde ruimtetijd in stoppen.

”

Gideon Koekoek, universitair hoofddocent theoretische natuurkunde



“We laten de Maastricht Studie nooit ondergaan”

Foto: Loraine Bodewes

Wat staat er te gebeuren met de Maastricht Studie? In 2010 ging het grootschalig bevolkingsonderzoek in Limburg van start, maar nu begin deze maand de subsidie van de Provincie is wegge gevallen, zal universitair onderzoeksinstituut CARIM – waar het project onder valt – een nieuw geldpotje moeten vinden.

De Maastricht Studie is een grootschalig bevolkingsonderzoek op het gebied van diabetes type 2. Duizenden Limburgers, met en zonder diabetes, meldden zich bij de start in 2010 aan. Uitgebreide tests volgden, zoals een 24-uurs hartfilmpje, darmonderzoek, echo van het hart, onderzoek in een DEXA-scanner (botdichtheid), meting van het bloedsuikergehalte, lichaamsgewicht, bloeddruk, de hoeveelheid cortisol in het lichaam, et cetera. Het jarenlang volgen van de deelnemers gaf wetenschappers meer inzicht in het ziektebeeld, met name in het voorkomen van diabetes. “Het is een wetenschappelijk succesvolle, maar ook relevante faciliteit voor de bevordering van gezondheid in onze regio”, schetst Tilman Hackeng, wetenschappelijk directeur van hart- en vaatziekteninstituut CARIM van de faculteit Health, Medicine and Life sciences, waar de Maastricht Studie bij thuishoort.

Zwaar weer

Maar het project zit in zwaar weer: het ontbreekt aan structurele financiering, staat er in de facultaire begrotingsstukken. Per 1 april

viel de Provincie Limburg weg als een van de geldschietters (naast onder andere ziekenhuis en universiteit). En dat kwam niet als een verrassing, schrijft een woordvoerder van de Provincie. De Maastricht Studie is een Kennis-As project, een strategisch programma waarin de UM, samen met andere onderwijsinstellingen, het ziekenhuis en de Provincie investeert in de sociale en economische ontwikkeling in Limburg. “Uitgangspunt hierbij is dat het project ná afloop van de subsidieperiode wordt voortgezet. Subsidie kan dienen als een impuls, maar het project of de activiteit moet vervolgens ook kunnen bestaan zonder deze ondersteuning.”

Opslag

Het bedrag van 475 duizend euro per jaar voor de opslag van ‘samples’ (bijvoorbeeld bloedmonsters) in de MUMC+ Biobank komt nu voor rekening van onderzoeksinstituut CARIM, in elk geval voor twee jaar. Maar “als de periode langer duurt” en er geen andere geldpotjes worden gevonden, “zal CARIM haar eigen investeringsplannen moeten beperken”, luidt de waarschuwing in de begroting. “In dat geval kunnen diverse initiatieven niet langer doorgaan.” Tegelijkertijd wordt duidelijk dat CARIM de studie hoog in het vaandel heeft: “CARIM zal blijven investeren”, staat er in de begrotingsstukken. “We laten de Maastricht Studie nooit ondergaan”, schreef Hackeng afgelopen februari hoopvol aan *Observant*. Op de vraag wat het betekent dat sommige investeringsplannen van het instituut niet door

kunnen gaan, volgde destijds geen antwoord. Het is ook onduidelijk of de besprekingen over toekomstige financiering al iets hebben opgeleverd. Faculteitsdecaan Annemie Schols, die daarvan op de hoogte zou moeten zijn, mailt dat ze *Observant* begin deze week niet te woord kan staan. De onderzoeksfaciliteit van de Maastricht Studie – waar de apparatuur staat en deelnemers worden getest – is inmiddels wel van een externe locatie aan de Randwycksingel verplaatst naar het ziekenhuis, naar de CARIM Clinical Research Unit (CRU).

Stehouwer

Op de vraag van Observant aan Miranda Schram, hoogleraar diabetesepidemiologie en samen met prof. Coen Stehouwer grondlegger van de Maastricht Studie, of het plotselinge vertrek van die laatste iets te maken heeft met de problemen rond de financiering, volgde ook geen antwoord. Stehouwer vertrok in augustus per direct bij de UM en het MUMC+. Hij was daar hoofd van de afdeling interne geneeskunde. De reden van zijn vertrek lichtte noch hij, noch de raad van bestuur van het ziekenhuis toe. Schram stuurde de mail van Observant door naar de woordvoerders van het ziekenhuis. Zij meldden alleen dat “het recente vertrek van prof. Coen Stehouwer geen gevolgen heeft voor de huidige researchactiviteiten van de Maastricht Studie.” Over een probleem met de financiering wordt met geen woord gerept.

Wendy Degens

serie studenten over hun toekomstplannen

Als arts naar de maan



Renate Huurman Foto: Ellen Oosterhof

Haar droom is om arts te worden op een missie naar de maan. Wat doet zo iets met je lichaam? "Tering veel", denkt de 25-jarige Renate Huurman, die dit graag wil onderzoeken. Eerder dit jaar begon ze met haar studie geneeskunde.

Van een studie met bijna alleen maar mannen, naar het omgekeerde. Zoveel vrouwen om haar heen was Renate Huurman niet gewend. "In de collegezaal in Delft – ik heb eerst hbo luchtvaarttechnologie gedaan – was ik soms de enige vrouw! Vroeger had ik ook alleen mannelijke vrienden. Vrouwen vond ik vaak achterbaks." Maar daar komt ze nu op terug. "Ik heb hier in Maastricht vriendinnen gemaakt. Het kan dus toch!"

Luchtvaarttechnologie

Met haar 25 jaar is ze ouder dan de gemiddelde eerstejaars. Het was dan ook een wat bochtige onderwijs-carrière die ze volgde. Geneeskunde was haar eerste liefde. Op de middelbare school was ze al geïnteresseerd in het functioneren van het menselijk lichaam, biologie was haar favoriete vak. Helaas bleek dat niet uit haar cijfers. Die waren over de hele linie niet al te best: ze is een ADHD-stuiterbal die zich niet kan concentreren als iets niet interessant of uitdagend genoeg is. "Je mocht pas de

leuke extra opdrachten doen, als je de saaie standaard opdrachten af had. Dat lukte mij niet, ik verveelde me." En dus, dacht ze, zou ze toch nooit door de selectieprocedure komen. Na wat snuffelen op de website van Universiteit Leiden – die lag het dichtst bij haar woonplaats Oegstgeest – gaf ze de moed op. Dan maar een andere studie. Haar oudere broers studeerden informatica aan de Technische Universiteit in Delft. Wie weet zou dat iets zijn. "Maar toen ik op de open dag ging kijken vond ik er niks aan. Ik zag toevallig de opleiding Lucht- en Ruimtevaarttechnologie. Dat leek me gaaf." Ze meldde zich aan. Helaas, ze viel net buiten de boot. En omdat ze niet wist wat ze dan wel zou gaan doen, werd het een tussenjaar. Verre reizen naar Australië, Thailand en Indonesië. En dat op haar negentiende. "Het was pittig thuis. Mijn ouders lagen in scheiding. Ik dacht: 'Ik red me hier al alleen, waarom dan niet aan de andere kant van de wereld?'" Eenmaal terug ontdekte Huurman dat de opleiding Luchtvaarttechnologie – vergelijkbaar

met Lucht- en Ruimtevaarttechnologie – ook op hbo-niveau te volgen was, en eigenlijk voelde ze daar veel meer voor. Minder theorie, meer praktijk.

Rode Kruis

En toch liet haar voorliefde voor geneeskunde haar niet los. Ze was nog niet eens begonnen aan luchtvaarttechnologie – het was introductieweek – of ze stuitte al op een interessante bijbaan. "Ik had een snee in mijn enkel, dus ik moest een paar keer naar het Rode Kruis. Toen ik de eerste keer aankwam dacht ik: 'Wat een leuke mensen, wat een interessant werk!'" Na aanmelding volgde ze verschillende trainingen. "Een specialist kwam een keer een presentatie geven waarop hij een röntgenfoto liet zien. Veel te veel diepgang voor eerstehulpverleners, maar ik vond het fascinerend."

IJsland

In de zomer tussen haar derde en vierde jaar zat ze op een iets minder zomerse bestemming: IJsland. Huurman deed

mee aan een simulatieproject van ICEE Space, een bedrijf gespecialiseerd in ruimteonderzoek. "Een vriendin van me runt deze startup en dacht dat meedoen aan het project wel iets voor mij zou zijn." Tijdens de missie onderzochten zogenoemde 'analoog astronauten' (astronauten die op aarde blijven, red.) in lavatunnels een week lang hoe het is om op de maan te leven. In IJsland, omdat de grond daar vrijwel gelijk blijkt te zijn als die op de maan. En Huurman? Die verbleef buiten de tunnel, als rescue-coördinator voor medische noodgevallen. Vooraf gaf ze EHBO-training, net zoals bij het Rode Kruis. Wilde ze dan niet de tunnel in? "Dat kostte te veel voorbereiding en geld, wel 2000 euro." Aankomende zomer zal deel 2 van het project plaatsvinden met nu een periode van twee weken in de tunnel. Deze keer heeft ze zich wel opgegeven als 'analoog astronaut'. "Ik wil ervaren of ik het psychisch aankan: twee weken zonder natuurlijk licht en met weinig mensen in een krappe ruimte." De kosten zijn intussen opgelopen naar 3000 euro, maar daar laat ze zich niet door tegenhouden. "Dat zijn zorgen voor later." Ze is in ieder geval door de eerste ronde heen.

En niet alleen bij deze selectie. Inmiddels zit Huurman op driekwart van haar eerste jaar geneeskunde. In Maastricht, niet Leiden. "Ik ontdekte dat de selectieprocedure in Maastricht beter bij me past. Die is vooral gericht is op vaardigheden en niet zozeer op kennis." En het gaat haar goed af. "Bij mijn vorige opleiding moest ik tijdens tentamens nog weleens Ritalin slikken. Nu kan ik me zonder een pilletje ook concentreren, ik vind alles super interessant."

Mars

Terug naar de missie op de maan. Hoe ziet ze dat voor zich? Een specialisatie in 'ruimtegeneeskunde' bestaat niet, wel een werkstage bij het Europees Ruimteagentschap (ESA), in het Space Medicine Team. En mocht dat niet lukken, dan is plan B een specialisatie tot arts op de spoedeisende hulp. Eerst nog maar alle ballen hoog zien te houden: de studie, haar werk bij het Rode Kruis, een bijbaan bij een bedrijf gericht op satellieten (ISISpace) en binnenkort ook nog als niertransplantatie-technicus voor het MUMC+. En waarom niet naar Mars? Lekker ver weg. Ze redde zich op haar negentiende toch ook al goed alleen? Het klinkt als een grapje, maar Huurman reageert serieus: "Vroeger had ik ja gezegd. Maar ik heb hard aan mezelf gewerkt en waardeer de relaties met mensen om mij heen meer. Dus nu zeg ik nee."

Lotte van de Loo

In deze tweewekelijkse serie worden studenten geïnterviewd over hun toekomstplannen; hun verwachtingen, dilemma's en angsten.

Symposium voor studenten over de risico's van drugsgebruik

“Eens per jaar een pilletje is wat anders dan wekelijks je neus volproppen”

Alcohol, cannabis, MDMA, cocaïne, speed, ketamine, 3-MMC, LSD: de antwoorden op de vraag ‘Wat heb je ooit gebruikt?’ stromen binnen op de grote schermen in de Sint Janskerk. Slechts een handvol van de kleine tweehonderd studenten vult ‘niks’ in op hun mobieltje. Nee, drugsgebruik is zeker geen taboe onder studenten, zo blijkt maar weer eens deze donderdagavond (4 april) op een symposium over de risico's ervan.



Illustratie: Shutterstock

Een avond op initiatief van de studentenverenigingen Circumflex en Amphitryon (verbonden aan de Hotel Management School), geholpen door de stichting Waar Trek Jij De Lijn, die zich landelijk inzet voor bewustwording over middelengebruik onder studenten. Deelname is vrijwillig, al zijn vooral eerstejaarsleden aangemoedigd om te komen, vertelt Circumflex-voorzitter Sarah Cox. “Juist aan hen vinden we het belangrijk om te laten zien dat een lijntje snuiven of pilletje slikken niet iets is dat ‘erbij hoort’ in het studentenleven.” En dat laatste is wel een gevaar, houdt Pauline Heuperman, preventiedeskundige bij ggz-instelling Mondriaan, de studenten voor. “Drugsgebruik is tegenwoordig *mainstream* geworden, de kans dat je het tegenkomt in het uitgaansleven of op een festival is groot. Dan kun je gaan denken: ‘Iedereen doet het toch.’”

Traumahelikopter

Terwijl er veel onwetendheid is over de gevaren. “Bij festivals staat tegenwoordig vaak al standaard een traumahelikopter paraat. Bij een overdosis XTC kun je bijvoorbeeld oververhit raken, met kans op orgaanfalen, en stikken in eigen braaksel door een kaakklem (waarbij de mond niet meer voldoende open kan, red.)” Toch wil Heuperman vandaag niet gaan preken in de Sint Janskerk. “Afschrikken werkt niet. Wel een open discussie. Groepsdruk speelt vaak een rol, dus praat erover met elkaar. En wees je bewust van de risico's: veilig gebruik bestaat in principe niet.” Bijvoorbeeld het risico op verslaving, zo vertelt verslavingsarts Julia Deuss. “In mijn praktijk zie ik veel jongeren die niet zonder cannabis kunnen. ‘Huh, maar daar raak je toch niet aan verslaafd’, hoor ik mensen dan vaak zeggen. Nou, zeker wel. De gevolgen zijn niet zo onschuldig als ze lijken, het heeft veel invloed op je dagelijks leven. Soms ook fysiek: ik behandel jongeren die mogelijk hun blaas kwijtraken door overmatig ketaminegebruik.”

En nee, niemand kiest voor een verslaving, merkt Deuss op. “Vaak is het een glijdende schaal: van experimenteel gebruik, naar recreatief en uiteindelijk overmatig gebruik. Totdat je er afhankelijk van bent: je hebt het nodig om je niet slecht te voelen.” Of iemand vatbaar is voor verslaving, hangt van veel factoren af: erfelijke, maar ook psychische (denk aan stress) of sociale (bijvoorbeeld op jonge leeftijd ermee in aanraking komen).

Hulp zoeken

“Wat als je merkt dat een vriend of studiegenoot steeds meer gebruikt?”, wil een student uit de zaal weten. “Oordeel niet. Vaak zit er een reden achter, er gaat iets niet goed. Maak dat bespreekbaar en zeg: ‘Misschien moet je hulp zoeken.’” Dat is ook wat een ervaringsdeskundige, die ruim veertig jaar met een alcohol- en drugsverslaving kampte nadat hij in zijn jeugd werd misbruikt, de studenten meegeeft: “Blijf niet met een probleem zitten. Blijf je gevoelens niet jarenlang wegdrinken en -snuiven.”

Maar de gevolgen gaan veel verder dan alleen jezelf, vertelt misdaadjournalist Mick van Wely van *De Telegraaf*. “Als land zijn we in de afgelopen tien jaar rap afgegleden. We vertonen veel tekenen van een narcostaat.” Als voorbeeld noemt hij wat Nederlandse cijfers over 2023: 60 duizend kilo cocaïne onderschept, ruim 120 drugslabs ontdekt, 1600 criminele organisaties ontmanteld, zo'n tweehonderd lozingen van drugsafval in de natuur, honderden druggerelateerde bomaanslagen en tien vergismoord. “De oorlogen worden gevoerd in het publieke domein, je ziet de excessen op straat.” Als dieptepunten noemt hij de ontdekking van een ‘martelcontainer’ in een Brabants dorpje in 2020 en de moord op zijn collega Peter R. de Vries in 2021. En ook de impact op zijn eigen leven is groot: door bedreigingen uit de criminele wereld leeft hij al jaren onder de strengste vorm van persoonsbeveiliging. “Mijn huis is omgetoverd tot een bunker en ik kan niet meer spontaan ergens naartoe.”

De oorzaken liggen deels bij tekorten bij de politie, politici die het probleem lang niet serieus genoeg namen, maar vooral bij de enorme vraag naar drugs in Nederland, vertelt Van Wely. Toch zegt hij niet: gebruik het niet. “Ik ben extreem liberaal, doe wat je wil. Maar denk wel na over de gevolgen. Ik schrik er enorm van als ik hoor dat in veel studentenhuizen op vrijdagavond een lijntje coke op tafel ligt. Een keer per jaar een pilletje op een festival is wat anders dan wekelijks je neus volproppen.”

Strafblad

En wie denkt dat de criminaliteit vooral elders in het land zit: ook Maastricht heeft een duistere kant, vertelt een officier van justitie (haar naam deelt ze niet) van het Limburgse Openbaar Ministerie. “Daar komen ook soms studenten in terecht, bijvoorbeeld door hun kamer als opslaglocatie beschikbaar te stellen aan dealers. Ze zijn gevoelig hiervoor omdat ze bijvoorbeeld geld nodig hebben of zelf gebruiken.” En ook alleen het bezit van drugs (meer dan een gebruikershoeveelheid) kan al tot een strafblad leiden. “Wat grote gevolgen kan hebben: soms kun je dan geen Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) krijgen, wat je voor bepaalde beroepen nodig hebt. Of je komt bepaalde landen, zoals de VS of Australië, niet meer in. Jammer voor die buitenlandstage of dat reisje met vrienden.”

Na afloop wordt er nog nagepraat op de (alcoholvrije) borrel. Er kwamen vanavond toch wel wat schokkende voorbeelden langs, klinkt het bij een groepje studenten. “Het is niet zo dat ik nu direct met alles stop, maar ik ga er wel beter over nadenken”, zegt één van hen. Een ander besluit: “De eerste keer dat ik een lijntje ga snuiven is denk ik wel verder opgeschoven.”

Interview met Rianne Letschert en Helen Mertens over integratie tussen universiteit en ziekenhuis

Een verloving die “niet tot 2030” moet duren

De puzzel is nog niet gelegd, maar bij groen licht gaan de universiteit en het Maastrichtse ziekenhuis samen onder één paraplu. In de wandelgangen klinken nieuwsgierige en afwachtende geluiden, maar er is ook huiver. Sommigen vrezen voor hun academische vrijheid. En wordt het niet allemaal veel te bureaucratisch in zo'n grote organisatie; komt de informele sfeer aan de universiteit niet op de helling te staan?

Tekst: **Wendy Degens**
Illustratie: **Simone Golob**

“Een uitdagende exercitie”, noemt Rianne Letschert, bestuursvoorzitter van de Universiteit Maastricht, de weg die ze momenteel afleggen. Naar een fusie? Zij geeft de voorkeur aan de term ‘bestuurlijke integratie’. “Bij elke spade die je dieper gaat, kom je weer nieuwe vragen tegen.” Letschert en haar collega Helen Mertens van het MUMC+ zijn vooral heel erg opgetogen, zien “kansen”, meer “slagkracht”, en een poging om de instellingen “een grotere wetenschappelijke en maatschappelijke rol” te laten spelen. Letschert: “Niet de organisatiebelangen zijn leidend; de universiteit en het ziekenhuis zijn er niet ‘voor zichzelf’, maar voor studenten, patiënten en andere burgers.”

Voortouw

Voordat Mertens en Letschert de leiding hadden, waren er ook al allerlei integratiepogingen. Ziekenhuis met faculteit, ziekenhuis met hele universiteit, maar die mislukten. Het ging moeizaam aan de onderhandelingstafel, met de karakters van de toenmalige bestuurders, hun belangen en vergezichten. Wie heeft deze keer het initiatief genomen? Mertens? Er wordt gezegd dat vooral het Maastrichtse ziekenhuis er belang bij heeft, want een huwelijk met de universiteit maakt de instelling robuuster en daarmee een belangrijkere speler in het zorgveld. Er is heisa over de concentratie van academische (zeer specialistische) zorg in Nederland. Die kan niet meer in de volle breedte in ieder UMC geleverd worden. De verdeling ligt heel erg gevoelig en logischerwijs wil iedere zorginstelling zijn ‘eigen territorium’ behouden (en het liefst uitbreiden). Maar nee, klinkt het tijdens het interview, er was deze keer niemand die het voortouw nam. Volgens Letschert hebben beiden op een gegeven moment tegen elkaar gezegd: ‘Moeten we het niet weer eens oppakken?’ “We hebben een GBO [gemeenschappelijk beleidsorgaan, een regeling in de wet met betrekking tot afstemming van onderlinge taken van een academisch ziekenhuis en universiteit, red.], dat is gewoon ingepland in je agenda en zeker niet elke week, en dan merk je toch bij sommige thema’s: ‘Goh, dit hadden we eerder moeten afstemmen’, of ‘Dit is jammer, waarom lopen we hier nou tegenaan?’ Die obstakels zou je, als je veel gericht en intensiever samenwerkt, eerder met elkaar hebben gedeeld.”

De Maastricht Studie

Maar moet je fuseren om samen goeie dingen te bereiken? Neem de Maastricht Studie, gericht op het voorkomen, onderzoeken en behandelen van diabetes en hart- en vaatziekten, waarbij de universiteit én het ziekenhuis zijn betrokken en waaraan duizenden Limburgers deelnemen. Dit unieke onderzoek loopt al sinds 2010, daar was geen fusie voor nodig. Letschert: “Nee, maar wat je ziet, is dat er verschillende partijen bij betrokken zijn, zoals het ziekenhuis en de faculteit Health, Medicine and Life sciences die op het moment dat het moeilijk wordt [de subsidieperiode van de provincie

liep eind maart af, red.] aan de eigen bestuurlijke tafel gaan zitten en op basis van hun eigen strategie en investeringskader beslissingen gaan nemen. Die komen dan niet altijd samen en dat kan zo'n project kwetsbaar maken.” Ook Mertens herhaalt de meerwaarde van “één bestuurstafel. Nu maakt ieder zijn eigen afweging vanuit eigen belangen.” Als voorbeeld noemt ze niet alleen de Maastricht Studie, maar ook de vier Brightlands-campussen, de proefdiervoorziening (Biomedisch Centrum) en de scanfaciliteit Scannexus. “Het *commitment* van de ene partner is direct afhankelijk van het *commitment* van de ander.” Met andere woorden: als de een wél de waarde ervan inziet en de ander minder, kan het zomaar afgelopen zijn. Mertens: “Zolang er twee verschillende mensen met twee verschillende belangen aan tafel zitten, is het super lastig om zaken goed op elkaar af te stemmen.”

Sociale domein

De neuzen moeten dezelfde kant op. En dat zal volgens Mertens en Letschert in elk geval gebeuren binnen de twee thema's ‘gezonde samenleving’, waaronder preventie, en ‘technologische innovaties’. Dat een bètafaculteit als Science and Engineering met computer- en datawetenschappen aanschuift, lijkt een logische stap, net als de psychologiefaculteit waar het gedrag van mensen onder de loep wordt genomen. Maar waarom wil men ook juristen, economen, politicologen en historici meetrokken, dus de héle universiteit? Dat is uniek in Nederland. Volgens Mertens gaat het niet alleen om de zorg, maar ook om het gezin, de economie, alle omstandigheden in het sociale domein. “En daar hebben we juist de expertise van de binnenstadfaculteiten bij nodig.” Ze wijst bovendien op voorbeelden in het land – ze noemt Leiden en Rotterdam – waar een geïntegreerd UMC “is afgedreven” en op te grote afstand van de rest van de universiteit staat. Onwenselijk, vinden beiden.

Onverstandig

“Stel, we zouden alleen de FHML met het ziekenhuis laten samengaan”, schetst Letschert, “omdat het gemakkelijker is, dan maken we onze universiteit kwetsbaar. Een heel groot deel van ons gezondheidscluster, waar wij trots op zijn en heel veel in



geïnvesteed hebben, leggen we dan op een andere bestuurlijke tafel neer. En natuurlijk zijn we meer dan de FHML, we zijn de laatste tien jaar veel groter geworden, maar dan nog, om de universiteit in balans te houden, zou het een onverstandige keuze zijn.”

Dat de universiteit de FHML niet kwijt wil, is overigens nooit de reden geweest om ‘dan maar’ de héle UM op sleeptouw te nemen, benadrukt ze. “Het gaat echt om de inhoud, om de uitdagingen die op ons afkomen, denk aan personeelstekorten, vergrijzing, achterstanden op de sociaaleconomische ladder, chronische gezondheidsvraagstukken. Als je hier een antwoord op wil geven, dan moeten we innoveren, dan kun je niet anders dan naast de traditionele gezondheidszorg ook andere disciplines erbij betrekken.”

Autonomie

Met hoeveel vuur ze hun verhaal ook brengen, en hoe fijn het is dat er met een fusie óók een oplossing komt voor alledaagse onhandige zaken zoals twee e-mailadressen en verschillende toegangspasjes, er is ook twijfel, huiver, zelfs weerstand op de werkvloer. Letschert noemt er zelf al één: de angst dat de UM een gezondheidsuniversiteit wordt. “Daar hebben we in het begin veel discussie over gehad, maar dat wordt het niet.” Ook Europa en circulariteit (denk aan het hergebruik van grondstoffen en plasticrecycling) zijn belangrijke thema’s waar Maastrichtse wetenschappers volop verder mee aan de slag kunnen, zegt ze. “Heel veel van onze budgetten gaan naar de faculteiten, dat verandert niet. Bovendien is hun wetenschappelijke autonomie wettelijk verankerd.” Die is ook gegarandeerd als er een nieuw bestuurlijk model komt en het MUMC+ meebeslist, zegt

Letschert.

Een tweede punt van zorg: hoe zit het met de academische vrijheid? “Natúúrlijk blijft die geborgd, dat is toch heel logisch? Wij zouden de laatste bestuurders zijn die iets bedenken dat daaraan tort”, aldus Letschert. Toch zal het niet iedereen geruststellen. Een fictief voorbeeld: een groep onderzoekers wil de post-Covid-zorg in Limburgse ziekenhuizen onder de loep nemen. Hoe je het wendt of keert, de onderzoekers worden (in het geval van een fusie) geassocieerd met het azM. En ziekenhuizen in een regio zijn óók elkaars concurrent. Welk beeld geeft dat ten aanzien van hun onafhankelijkheid of mogelijke belangenverstrengeling? “Wetenschappers kunnen zich ook in de toekomstige constructie onafhankelijk opstellen, mede gebaseerd op de code wetenschappelijke integriteit die hier heel heldere kaders voor geeft. En de merknamen universiteit en academisch ziekenhuis blijven bestaan waardoor je je nog steeds als medewerker van de universiteit kunt onderscheiden”, antwoordt Letschert.



Helen Mertens en Rianne Letschert
Foto: Appie Derks, MUMC+

Dubbel en dwars

Wetenschappers uit Randwyck die aan tafel schuiven bij collega’s uit de binnenstad (en vice versa): interdisciplinariteit wordt nu al toegejuicht, en toch gebeurt het maar mondjesmaat – gaat een fusie daar iets in veranderen? Als het initiatief niet van de mensen zelf komt, gebeurt het dan toch ook niet? Letschert: “Klopt, maar we kunnen die samenwerking wel aanwakkeren, *incentives* geven. Dat is waarom een aantal faculteiten heel sterk aan het uitbreiden is op de Brightlands-campusen. Als we tien jaar geleden niet in die campusen hadden geïnvesteed, hadden de universiteit en de regio er nu niet zoveel voordeel bij gehad. Die impact hebben we dubbel en dwars bewezen.” Daarbij is één bestuurstafel, om in termen van Letschert en Mertens te blijven, aantrekkelijker voor bedrijven en organisaties. TNO (de Nederlandse organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek), Philips, Medtronic en de RWTH Aken, “zoeken al contact. Zij laten geen vergadering voorbijgaan om te vragen hoever we zijn”, zegt Mertens.

Cultuur

Blijft de vraag of we hiermee niet een bestuurlijke moloch creëren waarbij twee heel verschillende culturen samenkomen: het veel hiërarchischer ziekenhuis, geleid als onderneming en met een veel minder open cultuur, tegenover het meer vrijgevochten model van de universiteit, een open en informele sfeer, met een journalistiek onafhankelijk universiteitsmedium. Letschert: “We moeten niet de illusie wekken dat er aan deze universiteit één cultuur, één gewoonte is. De cultuur in de faculteit Science and Engineering is niet

hetzelfde als die in bijvoorbeeld Arts and Social Sciences. Zelfs binnen een faculteit kan het uiteenlopen. Die diversiteit aan culturen koesteren we.”

Pingpongen

Komende juni wordt het ‘beste’ bestuursmodel gepresenteerd aan de gemeenschap. Na de zomer start dan het besluitvormingstraject: faculteitsbesturen, faculteitsraden, de universiteitsraad, de ondernemingsraad en andere gremia in het ziekenhuis, allemaal mogen ze hun zegje doen. Letschert zei al afgelopen september tijdens een door de UM geïnitieerd online vraaggesprek dat ze er “druk” op wil zetten. “Anders kun je in een ellenlang traject verzanden.” Ook nu spreekt ze de hoop uit “niet tot 2030 te pingpongen. Stel dat een medezeggenschapsorgaan zegt: ‘Wij willen een wijziging. Dan moet het weer opnieuw naar alle vergaderingstafels. Dat moet niet te lang duren, dan gaan mensen de energie verliezen. Tegelijkertijd moeten al die gremia wel goed gehoord worden en hun bevoegdheid kunnen gebruiken.’ Ook het vinden van een balans tussen de autonomie van faculteiten en ziekenhuisafdelingen enerzijds en de “integrale verantwoordelijkheid” van een overkoepelend bestuurscollege anderzijds, is volgens Mertens een hele uitdaging. En dat is vermoedelijk zwak uitgedrukt.

Tot slot? Wat verandert er voor de ‘gewone’ mens op de werkvloer? Merken we allemaal iets van een integratie? “Niet iedereen”, zegt Mertens. “En dat hoeft ook niet”, vult Letschert aan. “Wetenschappers of obp’ers die zeggen: ‘Hier wil ik aan meewerken, want ik zie nieuwe kansen’, prima, graag zelfs, maar nogmaals, niks geforceerd.”

nieuws

Universiteiten: 35 bacheloropleidingen krijgen Nederlandstalige varia

Alle grote bacheloropleidingen krijgen een Nederlandstalig traject, hebben de universiteiten beloofd. Dat blijken er 35 te zijn. Nog eens vier opleidingen worden helemaal Nederlandstalig. Ook aan de Universiteit Maastricht gaan de faculteiten "de mogelijkheden binnen hun opleidingen uitwerken", staat er in een intern bericht op UMPloyee.

Vooraf veel economische en technische bacheloropleidingen gaan een Nederlandstalige variant invoeren, staat in een uitwerking van de plannen die universiteitenvereniging UNL op haar website heeft gezet.

Vooruitlopen

Op het gebied van internationalisering en de toestroom van buitenlandse studenten willen de universiteiten de 'regie' in eigen hand houden. Ze lopen hiermee vooruit op een wetsvoorstel van minister Dijkgraaf, dat binnenkort naar de Tweede Kamer gaat.

Plannen per universiteit liggen er nog niet, ook al heeft de Tweede Kamer daar om gevraagd. De universiteitenvereniging houdt bovendien een

slag om de arm: de medezeggenschap moet nog akkoord gaan.

Maar als het goed is, gaan twaalf volledig Engelstalige economische bacheloropleidingen weer in het Nederlands lesgeven, naast de Engelstalige variant. Slechts zeven blijven helemaal Engelstalig.

Bij de techniekopleidingen hebben dertien plannen voor een Nederlandstalig traject. Er blijven in die sector zestien volkomen Engelstalige bachelors over.

Voordeel

Een belangrijk voordeel voor opleidingen met twee onderwinstalen: straks kunnen ze de toestroom van buitenlandse studenten in het Engelstalige traject beperken, terwijl de Nederlandstalige variant gewoon toegankelijk blijft.

De universiteiten willen bij 27 opleidingen inderdaad zo'n 'numerus fixus' op het Engelstalige traject invoeren, waarvan veertien bij opleidingen in de sector gedrag & maatschappij en zes bij economische opleidingen.

Hoger Onderwijs Persbureau



Illustratie: Simone Golob

colofon

Redactie Riki Janssen (hoofdredacteur), Wendy Degens, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Marion Janssens (redactie-assistent), Lotte van de Loo, Dennis Vaendel, Simon Wirtz **Telefoon** 043 3885390 **E-mail** observant@maastrichtuniversity.nl **Website** www.observantonline.nl **Aan dit nummer werkten mee**

Wammes Bos, Line-Marie Eichhorst, Gideon Koekoek **Ontwerp en illustraties** Simone Golob, Ellen Oosterhof **Vertalingen** o.a. B. Wall & P. Nekeman, Maud Boveland **Druk** Janssen/Pers Gennep **Abonnementen** Observant wordt gratis verspreid op de universiteit en diverse locaties in Maastricht, belang-

stellenden kunnen de krant thuisgestuurd krijgen voor € 45 per academisch jaar **Paarltjes /advertenties** Zie alle info onder het kopje 'service' op onze site.



DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP OBSERVANTONLINE.NL

paarltjes

Voor hetzelfde geld staan de paarltjes iedere week ook op internet:

www.observantonline.nl

Wij bespreken 6xper jaar literatuur. Interesse? korriebeers@home.nl

Verbreed je kennis en netwerk en ontwikkel je tot bedrijfskundige - volg de deeltijd Opleiding Bedrijfskunde van Maastricht University: UMIO.NL/OBK

NEED A CHECKUP WITH A GYNAECOLOGIST? IT WILL BE COVERED BY YOUR HEALTH INSURANCE. CALL 0031433210310 OR VISIT WWW.PARKWEGKLINIEK.NL

Paarltjes

Lever uw paarltjes-advertentie digitaal in, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paarltjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paarltjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paarltjes te weigeren.

Kijk voor het laatste nieuws op www.observantonline.nl

terre des hommes stopt kinderruitbuiting



Voor verkoop én inname van gebruikte spullen van goede kwaliteit

Kleding, speelgoed, boeken, sieraden, schoenen, tassen, serviesgoed en woningdecoraties. De opbrengst gaat naar hulpprojecten voor kinderen van Terre des Hommes.

Tijd over? Vrijwilligers zijn welkom!

Meer info op:

www.facebook.com/TdHMaastricht en Instagram.

Terre des Hommes Winkel
Dorpstraat 18A | Heer Maastricht | tel.: 06 27 27 89 34

Openingstijden
Ma: 13.30 uur - 17.00 uur
Di t/m za: 10.00 uur - 17.00 uur